

KONYA'NIN POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

Bir yörede ekonomik gelişmenin en önemli koşullarından biri yatırımların rasyonel bir şekilde en verimli alanlara yapılmasıdır. Üretim faktörlerinin etkin ve verimli kullanımı en uygun zamanda gerekli olan yatırımların yapılması ile gerçekleşir. Kalkınmanın temel faktörlerinden biri de tasarrufların başka bir ifadeyle finansal kaynakların kârlı ve verimli alanlara tahsis edilmesidir.

Konya, maden kaynakları açısından Orta Anadolu Bölgesi'nin önemli illerinden birisidir. Türkiye'nin en büyük alüminyum (boksit) ve manyezit yataklarının yanı sıra kömür, kil, çimento hammaddeleri, kurşun, çinko, barit madenleri ile önemli oranda yer altı suyu rezervi bulunmaktadır. Son yıllarda Karapınar'da bulunan linyit yatakları (rezervuar arama ve hesaplama çalışmaları devam etmektedir.), Konya için önemli potansiyel enerji kaynağıdır.

İlimizde büyük rezervlere sahip pek çok madenin varlığı bilinmesine rağmen il ekonomisine katkısı bakımından boksit, manyezit, barit ve linyit en önemli madenlerdir. Boksit alüminyumun hammaddesi olup, Türkiye'nin en zengin boksit rezervleri ve tek alüminyum fabrikası, Seydişehir ilçesinde yer almaktadır. Konya'nın sahip olduğu maden kaynaklarının yanı sıra yer altı zenginliklerinden bir diğeri de jeotermal kaynaklarıdır. Çeşitli ilçelerimizde var olan jeotermal kaynaklarımız kaplıçalarda ve sıcak su kaynağı üzerine yapılan termal tesislerde kullanılmaktadır.

Konya'da madencilik sektöründe yatırım yapılabilecek yatırım konuları şunlardır;

- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Mermer istihracı ve işleme,
- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Linyit istihracı
- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Kum- çakıl istihracı ve işlenmesi,
- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Bentonit istihracı,
- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Kil istihracı,
- Madencilik- İstihraç ve İşleme: Kaolen istihracı.

Konya'ya yapılabilecek mevcut yatırım alanlarından bir tanesi de Enerji Sektörüne yönelik yatırımlardır. Konya'nın elektrik enerjisi ihtiyacı mevcut durumda hidrolik ve termik santrallarda yapılan üretimlerle karşılanmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından rüzgâr ve güneş enerjisi Konya için potansiyel enerji kaynaklarıdır. Enerji alanında Konya'ya şu yatırım konuları önerilmektedir.

- Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES): Konya için RES kurulabilecek potansiyel toplam kurulu güç 1,860 MW ve toplam alan 372 km² olarak belirlenmiştir.
- Güneş Enerjisi Santrali (GES): Türkiye'de güneş enerjisi yatırımları 2013 yılı sonuna kadar toplam 600 MW ile sınırlandırılmış olup, bunun 92 MW'lık bölümü Konya'ya tahsis edilmiştir. Konya'nın özellikle Karapınar Bölgesinde yapılabilecek fizibilite etütlerinin ardından GES yatırımları gerçekleştirilebilecektir.

Enerji yatırımlarının yanı sıra Konya'da yapılabilecek bir diğeri yatırım alanı da turizmdir. İlimizde beş ve dört yıldızlı otellerde, restoran ve seyahat acentesi türünde nitelikli turizm

arzi kent merkezinde yoğunlaşmıştır. Konya'ya yönelik turizm aktiviteleri Mevlana Müzesi ve etkinlikleri odaklı olduğu için, turizm faaliyetleri il merkezinde yoğunlaşmış, bunun sonucunda da gerek konaklama tesisleri, gerekse konaklama dışındaki yeme – içme, eğlence vb. diğer aktivitelere yönelik tesisler de merkez ilçelerde yer almıştır. Ayrıca Konya'ya yönelik turizm talebinin başlıca faktörünün Mevlana olması, Konya turizminde, transit geçişlerin ve günübirlik konaklamaların da ağırlığını artırmaktadır. Ancak bu tip turizmin yarattığı katma değerde sınırlı olmaktadır. Konya-Ankara bağlantılı yüksek hızlı tren hattının, İstanbul-Konya-Antalya ekseninde genişlemesi halinde ilde, kongre turizmi, kültür turizmi, sağlık turizmi ve ilçeler ağırlıklı termal turizmi de canlanacaktır. İl turizminin il genelinde canlandırılması için, turizm altyapısının önemli ögeleri olan nitelikli tesis arzı açısından merkez ilçeler dışında kalan ilçelerdeki turizm potansiyeli de değerlendirilmedi. İlin kültürel ve tarihi değerleri ile birlikte dağ, doğal göl, orman, yaban hayatı vb. ile bunların kombinasyonları gibi doğal kaynaklar açısından sahip olunan potansiyelin değerlendirilebileceği turizm yatırımlarına gerek vardır.

Konya'nın yatırım çekmeyi olumlu veya olumsuz etki edecek muhtemel faktörleri bulunmaktadır. Bu faktörlerden olumlu olanları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Coğrafi konum itibari ile Akdeniz Bölgesi'ni İç Anadolu'ya ve Ege Bölgesi'ni Doğu ve Güneydoğu Bölgelerine bağlayan yollar üzerinde kurulu olması ve Ankara, Adana, Kayseri, Mersin ve Antalya gibi gelişmiş illere yakınlığı nedeniyle kuruluş yeri faktörü açısından cazip olması,
- Yeni Teşvik sisteminde öncelikli alanlarda yapılacak yatırımlar, 1'nci, 2'nci, 3'ncü, 4'ncü ve 5'nci Bölgelerde yer alması durumunda 5'nci Bölge desteklerinden yararlanacaktır. İlimizde yapılacak öncelikli yatırımlar da 5. Bölge desteklerinden yararlanacaktır. Öncelikli arz eden yatırım konuları şunlardır; madencilik yatırımları, demiryolu ve denizyolu ile yük taşımacılığına yönelik yatırımlar, test merkezleri, rüzgar tüneli ve benzeri nitelikli yatırımlar, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgelerinde yapılacak turizm yatırımları, özel sektör tarafından gerçekleştirilecek ilk, orta ve lise eğitim yatırımları, yatırım tutarı 20 milyon TL üzerinde olan belirli ilaç yatırımları, savunma sanayi yatırımları.
- Demiryolu ulaşımının olması ve Ankara-Konya Yüksek Hızlı Tren hattının hizmete girmiş olması,
- TCDD tarafından yürütülen lojistik merkezleri projesi içinde Konya/Kayacık istasyonu ile yer alması, ve lojistik merkezde karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu erişimi ile kombine taşımacılık, depolama ve ulaşım hizmetlerinin sağlanabileceği entegre ve modern tesislerin kurulacak olması,
- Eski dönemlerden itibaren konumu itibariyle ticaret merkezi olması ve ticarete konu olan tarımsal ve sınai ürünlerde ürün çeşitliliğine sahip olması,
- Dış ticarete deneyimli, aktif ve rekabetçi bir il olması,

- İhracatın %95 ve üzeri oranlarda imalat sanayi ürünlerine dayalı olması, ihracatta Sektörel yoğunlaşmanın, başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı, gıda ve içecek imalatı ve ana metal sanayi sektörlerinde olmakla birlikte, ihraç edilen ürün çeşitliliğinin fazla olması,
- İhracatın ithalatı karşılama oranlarının yüksek olması, dış ticarete net ihracatçı pozisyonunun yakalanmış olması,
- Tarıma elverişli arazi varlığı,
- Eğitim düzeyi açısından nitelikli/niteliksiz eleman temininde sorun yaşanmaması ve son dönemde Konya'nın üniversite kentine dönüşmesi ile Türkiye geneline yönelik iş gücü yetiştiren konuma gelmesi, organik tarım gibi farklı tarım tekniklerinin uygulanabilir olması,
- Hayvancılıkta potansiyel pazara yakınlık,
- OSB'lerin ve KSS'lerin varlığı,
- Konya Ovası Projesi(KOP) kapsamında sulanan alanların artacak olması,
- Bilim Merkezinin ilde kuruluyor olması,
- Konya Teknokent'in varlığı,
- Marka bilincinin oluşması.

Olumsuz etki edebilecek muhtemel faktörleri de şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türkiye genelinde turizm sektörünün daha çok kıyı turizmine dönük planlanması ve desteklenmesi nedeniyle turizm potansiyelinin yeterince değerlendirilememesi,
- İhtisas OSB'nin olmaması,
- Tarımsal sanayi dışında hammaddelerin il dışından temini,
- İlde kişi başına ve şube başına düşen banka kredisinin Türkiye ortalamalarının altında olması, finansman ihtiyacının karşılanmasında otofinansmanın ya da banka dışı finans kurumlarının tercih edilme eğiliminin yüksekliği,
- Aile şirketlerinin kurumsallaşmaması
- Ar-ge ve inovasyon yatırımlarına gereken önemin gösterilmemesi.

Yatırımcıları Konya'ya yönlendirebilmemiz için yapılması gereken bir takım unsurlar bulunmaktadır. Bu unsurların başında, Konya Tanıtım ve Yatırım DVD'si ve veritabanı hazırlanması bulunmaktadır. Konya'yı yurt içinde ve yurtdışında gerçekten gerçek ağırlığıyla tanıtılabilmemiz ve yatırımcı çekebilmemiz için genel Konya tanıtımının içerisinde Konya'nın tarihinden, kültürel yapısına, tarımından, sanayisine ve ticaretine mevcut durumunu anlatarak (3er veya 10ar dk'lık sunum veya videolarımızla) karşı tarafı bilgilendirdikten sonra; DVD'deki en son bölüm ile "Neden Konya?" Sorusuna cevap verilecek ve Konya'nın avantajlı üstünlükleri anlatılacaktır. Tanıtım DVD'sindeki bilgilerin yıl içinde dahi birkaç versiyon (KONYA DVD 2012 v.1 gibi) güncellenebilir olması gerekmektedir. Bunun için Konya'da merkezi bulunacak bir veri tabanı oluşturulması amacıyla, profesyonel yazılım ve medya

firmalarından hizmet alınacak ve akabinde güncelleştirilmesi çalışmaları koordine edilecektir. Tüm önemli kurumlarımızın ortaklaşa bir bütçe ile bir tanıtım ofisi oluşturularak kurulacak veri tabanı ile ajans veya medya firmalarına bağımlı olmadan dinamik sürekli güncellenebilir ürün çıktıları olan Yeni Bütün Konya Tanıtım Sistemi oluşturulacaktır.

Konya'nın tanıtımının yanı sıra ilimizde yer alan mevcut firmalarımızın tanıtımı da yatırımcıları buraya çekebilmemiz açısından büyük önem arz etmektedir. Bunun için de, Konya'da faaliyet gösteren ve özellikle ihracat yapan firmaların ürettikleri ve ihracat ettikleri ürünlerin, kapasitelerinin vb. bilgilerinin girileceği çok dilli Konya firmaları tanıtım DVD'si ve Web ara yüzü oluşturulacaktır. Bunun için bir yazılım firmasından hizmet alınacak ve bir veritabanı sistemi oluşturulacaktır. Bu rehber kaydolmak isteyen firmalar bu veri tabanı üzerinden bilgilerini gireceklerdir. Her yıl güncellenecek olan veritabanı DVD halinde basılarak Türkiye'nin yurtdışı temsilciliklerine gönderilecektir. Böylece Konya firmalarının tanıtımı yapılarak ihracat potansiyelleri artırılabilecektir. Bütün bu tanıtımların planları Konya Ovası Projesi Eylem Planı içerisinde yer almaktadır. Bu proje kapsamında da hayata geçirilmesi beklenmektedir.

Konya'da farklı sektörlerde yıl içerisinde pek çok ulusal ve uluslararası fuarlar düzenlenmektedir. Bu fuarlara yurtiçinden ve yurtdışından birçok işadama gelmektedir. Özellikle son yıllarda başta Ortadoğu ülkelerinden olmak üzere pek çok alim heyeti Konya'nın yakın olması nedeniyle Konya'ya gelmiştir. Ancak Avrupa ülkeleri, ulaşım konusunda yaşadıkları sıkıntı nedeniyle bu fuarlara katılmayı tercih etmemektedir. Ayrıca Konya sanayi ve ticaret alanında birçok yatırımcıya ev sahipliği yapacak kapasitededir. Ancak Konya Havalimanı bugünün koşullarında çok yetersizdir ve talebi karşılayamamaktadır. Konya'da sadece İstanbul'a uçak seferi bulunması ve bunun da sefer sayısının az olması, tüm dünyaya ihracat yapan ve ikili iş görüşmeleri gerçekleştiren Konyalı işadamları için ciddi sorun teşkil etmektedir. Konya'nın havayolu ulaşımının yetersiz olması Konya'ya yatırımı engellemekte, Konya'nın tanıtımını sekteye uğratmaktadır. Konya'yı tanıtmak ve Konya'ya yatırımcı çekmek açısından da uçak seferlerinin güzergâhlarının çeşitlendirilmesi ve bu seferlerin sıklaştırılması önemlidir. Çünkü yeni yatırımların kente gelebilmesi için hava ulaşımı büyük önem taşımaktadır.

İlimize gerçekleştirilecek yatırımların arttırılmasına yönelik gerçekleşen devlet desteklerinin arttırılması ve bazı konularda revizyonların yapılması gerekmektedir. Örneğin; devlet desteklerinin hem arttırılması hem de kısa sürede sonuçlanması gerekmektedir. Eximbank kredilerinin arttırılması ve teminat istenmesinden vazgeçilmesi veya teminat miktarının azaltılmasının gerçekleştirilmesi, üretim yatırımlarında verilen devlet desteklerinin arttırılması veya sadece büyük yatırımlara verilen desteklerin yanı sıra küçük meblağlardaki yatırımlara da destek verilmesi, Ar-ge ve yeni yatırım desteklerinde bulunan fazla prosedürün azaltılması yönünde çalışmalar gerçekleştirilebilmektedir.

Yukarıda saymış olduğumuz yatırım çekmek için yapılması gereken unsurlardan Tanıtım kısmını ilimizde yer alan yerel aktörler (Oda ve Borsalar, Belediyeler, Dernekler, Ajanslar vb.) gerçekleştirmelidir.

Havayolu ulaşımı ile ilgili sorunların çözümüne de Havayolu Şirketleri ile Devlet Hava Meydanları İşletmeleri gerçekleştirmelilerdir.

Destekler ile ilgili değişikliklerin yapılması konusunda da devlet ve destek veren diğer kurumlar çözüm bulma sürecinde yararlı olabileceklerdir.

Bu konularda devletin yapması gereken işlemlerin önündeki bürokrasiyi azaltması ve yatırımları teşvik edici desteklerin revizyonunu sağlayarak daha fazla kişi ve kurumların yararlanmasını sağlamalıdır.